

Stockholm den 22 april 2024

R-2023/2543

Till Justitiedepartementet

Ju2023/02742

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 21 december 2023 beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Stärkt konstitutionell beredskap (SOU 2023:75).

Sammanfattning

Advokatsamfundet tillstyrker förslagen i betänkandet med ett undantag, nämligen kommitténs överväganden vad gäller krigsdelegationens befogenheter att bestämma grundlagsförändringar. Advokatsamfundet anser att förslaget i denna del behöver övervägas ytterligare.

Synpunkter

Kommittén om beredskap enligt regeringsformen behandlar i det remitterade betänkandet på ett förtjänstfullt sätt väsentliga, men samtidigt svåra frågor om författningsberedskap. Dessa frågor har länge varit försummade, men har under senare tid kommit att belysas genom covid-19-pandemin och det försämrade säkerhetsläget för Sverige.

Advokatsamfundet ställer sig bakom kommitténs överväganden och förslag, förutom förslaget om att krigsdelegationen ska kunna besluta om grundlagsändringar. Enligt Advokatsamfundet är kommitténs övervägande avseende krigsdelegationen mycket långtgående och ger denna delegation befogenheter att besluta om ändringar i såväl vanlig lag, som grundlag. Vid sådana utomordentliga förhållanden som gör att



krigsdelegationen träder i riksdagens ställe, kan det förvisso finnas skäl att under vissa förutsättningar ge delegationen långtgående befogenheter att besluta också om grundlagsändringar. Det finns särskilt i successionsordningen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen en betydande mängd detaljerade tekniska, oftast okontroversiella detaljregleringar, som från och till kan behöva ändras. Advokatsamfundet ställer sig dock tveksamt till att krigsdelegationen ska ha rätt att ändra sådana grundläggande regler i regeringsformen, vilka konstituerar Sverige som en demokratisk rättsstat. Regleringen i 15 kap. 3 § regeringsformen bör därför övervägas ytterligare.

Förhoppningsvis kommer krigsdelegationen aldrig att behöva träda i riksdagens ställe. Med tanke på dagens omvärldsläge kan detta dock tyvärr inte uteslutas, ens i närtid. Ytterligare överväganden kring 15 kap. 3 § regeringsformen när det gäller grundläggande regleringar i regeringsformen bör därför ske så snart som möjligt.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander